

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrtletno . . . K 6-80
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inzerate)** se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 28.

Telefonska številka 85.

Celje, v soboto, dne 5. februarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

V resnem trenutku.

Ko te vrstice pišemo, je morebiti cesar že podpisal pismo, da se štajerski deželni zbor za nedoločeno dobo odgodi. Zasedanje se bode prej ko ne zaključilo brez dovolitve proračuna in davkov in deželni odbor bode naprej gospodaril po svoji volji. Vzrok vsega tega je pa dejstvo, da so slovenski poslanci v dež. zboru začeli obstrukcijo, Nemci pa nasproti slovenskemu stališču povdarjajo nepopustljivost, neizprosno. V tem resnem trenutku nam je govoriti o boju za pravice štajerskih Slovencev, o začetku, o značaju in o nadaljevanju tega boja.

Da postopanje deželnozbornske večine in deželnega odbora splošno izziva k odporu, je gotovo in k temu odporu smo baš tudi mi slovenske poslance pozvali. Na kakki podlagi, s katerim jamstvom za uspeh in s kakimi načrti so pa slovenski klerikalci začeli obstrukcijo pri proračunu? Tega mi danes še ne vemo. Gotovo je le, da je slovenski klerikalni klub kot stranka začel obstrukcijo, ne da bi bil prej govoril z zastopnikom narodne stranke ali mu svoj sklep in svoje načrte naznanil. Priznamo, da je to za oba dela v enem oziru celo ugodno. Ali bi pa ne moglo postati narodu škodljivo, je druga stvar. — Omenjamo le, da si Nemci z obstrukcijo niso mnogo priglavlence delali, dokler je to bila obstrukcija klerikalnih poslancev. Nemški poslanci vseh strank so prišli prvi dan obstrukcije z zelo prijaznimi besedami k dr. Kukovcu, naj bi se ne pridružil obstrukciji. Toda narodna stranka si je bila v svesti usodnih posledic za ves narod, ako bi se klerikalna pod devizo slovenstva uprizorjena obstrukcija izjalovila. Zato je zastopnik narodne stranke v sporazumu z vodstvom stranke podal izjavo, s katero se je nemški večini jasno povedalo, da hoče narod kot tak brez ozira na stranke bojevati od klerikalcev začetni boj, toda ne za kake drobtine, ampak zoper sovražni sistem sploh. V istem trenutku je pa vskipelo nemško sovraštvo do vrhunca in ni se več govorilo o tem, da bi se iskala s slovenskimi klerikalci sprava s pričakovanjem ugodnega glasovanja glede zvišanja davka na pivo. Danes ima začetni boj značaj narodnostnega boja in tudi slovenski klerikalci ne morejo in ne smejo več nazaj. Pa tudi slovenski naprednjaki moramo zahtevati, da se boj nadaljuje, naj nas stane še toliko žrtev.

Kar se izvajanja obstrukcije tiče, moramo priznati, če je ista v štaj. dež. zboru sploh na mestu, da se je začela ob ugodnem trenutku in da je slovenski klerikalni poslanci doslej svojim sposobnostim primerno niso baš slabo vodili. Dr. Korošec in dr. Benkovič sta se tehničnih oblik te sicer dvomljive umetnosti pač že na Dunaju naučila in tudi kmečki člani klerikalnega kluba so v predpisani službi obstrukcije kolikor toliko funkcijonirali. — Ugodno je tudi, da nemške stranke same nimajo

niti dobrih politikov med seboj niti niso posebno izvežbane. Trenutni uspeh so si klerikalni Slovenci zajamčili tudi s tem, da govorijo le slovenski. Kakšni so taki četudi večurni govori, si pač po zmožnosti posameznih poslancev vsakdo lahko misli. Namen, ki ga treba trenutno doseči, je seveda z gotovostjo dosežen, kajti nemogoče je, da bi se proračun mogel v tem položaju do konca pretresti, saj je nešteto poglavič in k vsakemu sme vsak poslanec dvakrat govoriti in predloge staviti, o katerih se mora glasovati. Zdaj ni čas za očitanja ali za napade in zato radi priznamo, da je deloma utemeljeno, da se baš na ta način skusi preprečiti sprejetje proračuna. Toda oglašajo se tudi drugačni nazori, češ, da je ta način obstrukcije, česar Slovenci Bog varuj, naša nesreča. Če bi vseh 13 slovenskih poslancev porabilo priliko s temeljitimi in stvarnimi govori, katere večina razume, dokazati vse krivice, kakor to stori le zastopnik narodne stranke dr. Kukovec, utegnili bi biti za Slovence bolje. — Toda upajmo, da stvar pojde tudi tako! Opozarjamo le, da so vsled slovenskih govorov v se stranke tako razkačene, da hočejo v prihodnjem zasedanju skleniti takoj spremembo poslovnika, vsled katere se obstrukcija onemogoči. Pravijo, da delajo to v lastno obrambo, da se obranijo razprav, katerih ne razumejo.

Gotovo nas čakajo huda preganjanja, pa nič ne škodi. Če bi se hotelo iztrebiti slovenski jezik iz deželnega zbora, mora priti do boja na nož! Boj se pa mora začeti tudi v domovini in ne le v Gradcu. Upajmo le, da nas klerikalci ne puste v tem boju — zopet na cedilu!

Nekaj misli o neoslavizmu.

(Po belgrajskem „Slovenskem Jugu“.)

II.

Maja meseca l. 1909 so se sešli odposlanci slovenskih narodov na drugem neoslavističnem sestanku v Petrogradu. Tekom nekoliko mesecev, kar jih je poteklo od praškega shoda, se je pripetil izredno važen dogodek, ki je vznemiril cel Evropo in pretresel ves slovanski svet: Avstro-Ogrska je anektirala Bosno in Hercegovino. Nekoliko stotisoč Slovanov je došlo popolnoma v oblast države, čije ena in druga polovica ste se doslej kazali v preganjanju in zatiranju Slovanov. Za Srbe je to pomenilo zgubo dveh bogatih in lepih pokrajin, za Slovanstvo pa korak Nemštva proti iztoku naprej. Bil bi tedaj zvišen in veličasten trenutek, ako bi se vsemu svetu manifestirala ideja slovanske vzajemnosti v prestolnici

največje slovanske države, v Petrogradu. pa do tega niti tokrat ni došlo.

Na sestanku v Petrogradu se je resnično govorilo o aneksiji Bosne in Hercegovine. „Ali treba je naglasiti“, piše „Slovenski ing“, „da so smatrali na shodu ta čin kot dovršen, in da se mu je dal samo retrospektivni značaj stvari, ki pripada že prošlosti, značaj zgodovinske činjenice, ki se v kronološkem redu mora naštetiti z drugimi. Pa saj tudi s stališča novoslovanstva samega ni bilo treba kaj drugega storiti. Kajti prosvetna in gospodarska vzajemnost se nič ne ozira na to, ali imajo posamezni slovanski narodi več ali manj samostojnosti in pogojev za življenje ali ne . . . I tokrat se je konstatiralo, da je „program dr. Kramarja v stvari sami zelo ozek. On je nekolikokrat dokazoval, da se ne smemo dotikati avstro-ogorskih mej in da bi bil velik dobiček za vse Slované, ako bi jih čim več bivalo v Avstro-Ogrski. Ta misel bi se morebiti sofistično tudi skladala z osnovno idejo neoslavizma: gotovo je, da se kulturna in gospodarska vzajemnost mnogo lažje udejstvuje na ozemlju ene in iste države, pod istimi zakoni in drugimi pogoji javnega življenja. Ali potem pa bi lahko tudi rekli, da neoslavizem znači v prvem redu uničenje narodne svobode in državne neodvisnosti nekaterih slovanskih narodov; neoslavizem bi potemtakem ne bil ničesar drugega kot je bilo slovanofilstvo, samo s to razliko, da bi se vse slovanske reke zlivale v avstrijsko in ne v rusko morje.“

Priznavamo, da je na teh izvajanjih belgrajskega lista mnogokaj resničnega; ali res je tudi, da je zašel v popolnoma isti ekstrem, katerega je grajati glede praškega in petrogradskega shoda v zadevah rusko-poljskega spora. Kramarjevo lepo in veliko idejo se je vsled obstoječih težav zavozilo in je o njej malokje treznih in zdravih pojmov. O priliki omenjamo, kako sodi o neoslavizmu petrogradska „Novoje Vremja“, ki še vedno ne more pozabiti na slovanofilstvo . . . Res je pa, da je bil glavni tema v Petrogradu zopet rusko-poljski spor. Deževalo je predbacivanje in obtožbe z jedne in druge strani — a do cilja se ni napravil niti jeden praktični korak. Rusi in Poljaki so okupirali shod za se — na Jugoslovane, kamor je sedaj naperjena nemška ekspanzivnost, se je

LISTEK.

Vojaško leto Pavla Poljanca.

Po pripovedovanjih in pismih prostovoljca Pavla Poljanca priobčila Ljudmila Novakova.
(Dalje.)

Ko je minila polnoč, sva si svetila s Tadmom še vedno. Dasiravno nisem bil zatisnil očesa prejšnjo noč na poti, vendar me še ni obhajal trud. Tadek je sedel ob moji postelji in mi čital s kmečkim pata-som »Svatbo« (Wesele) pesnika Wyspianskega, dokler me ni popolnoma uspal.

Drugo jutro mi pokaže Tadek v cerkvi dve gospodični in mrkne pomenljivo z očesom: Znanki sta, gospodični Dymnicki. Zdelo se mi je, da se vrača Tadmom čisto oko od oltarjev tja na levo k lepima sestram. Za Dymnickima zapustiva še midva cerkev in greva po mestu proti njihovemu domu. Tam pa me pošlje Tadek »v trobento«, stopil je k Dymnickim na kratek obisk in me pustil na ulici, češ, da se kmalu vrne. Skoro pol ure hodim in ga čakam, Tadmom pa še ni iz hiše. Kar mi pride naproti gospodična Kazia, ki se začudi, kako da hodim sam.

»In kje je Tady?«

»Pri Dymnickih. Mene je poslal v trobento.«

»O ta Tady! Grem ponj! Pojdiva oba k Dymnickim!«

»Toda gospica Kazia, ali bom zopet moral čakati na ulici?«

»Ne, ne, z menoj pojdete. Kaj pa, ali bi res tako

radi šli k Dymnickim?« me vpraša pomenljivo in mi zagroze s prstom.

»No Bože, saj sem ju videl v cerkvi?«

»A? Vam ugajata? Gotovo niste v cerkvi preveč pobožno molili?«

»Zakaj ne? Videl sem ju samo mimogrede.«

»Je že dobro. Kako pa se vam je spalo pod našo streho? Sanje prve noči pod novo streho so jako važne.« . . .

Že sva bila pri vratih.

Tadek je sedel med gospicama in se očitno počutil prav dobro. Oče Dymnicki je stopil iz druge sobe, smehljaše podal roko novemu gostu ter me peljal k mizi. Tadek se je silil, da nagubanči čelo in pokaže svojo nevoljnost, ker ga motim v važnih pogovorih, gospodični pa sta me že poznali. Javno sem jim zatožil Tadmom, da je tako in tako negalanten ker mi razkazuje samo jaroslavskve zidove, z lepimi ljudmi pa da mi ne privoščijo razgovora. Gospica Bronia (Branislava) mi je ponudila slaščic in imenitne temne vodke z mize in še le poldnevno zvonjenje nas je prisililo k ločitvi od vesele družine Dymnickih.

Doma pri Grabowskih so prihajali in odhajali gostje zaporedoma. Po poldnevih in večerih je bilo pri nas včasih kar po troje in četvero povabljenih jaroslavskih odličnih rodbin, tupatam pa se je oglašilo še nenadoma kako »panstwo«, da čestita za veliko noč in posedi in ljubeznivem krogu pri kavi in godbi. Plesali smo vsak večer.

Vojak nima v tujini zlahka prilike, da bi ga povabila dobra meščanska obitelj v svoj krog. Zlasti v Galiciji stoji vojaški stan docela zunaj meščan-

stva in opazil sem, da se v meščanski družbi najrajši ogibajo vsakogar, kdor nosi vojaško suknjo. Tem bolj sem torej vedel ceniti svojo srečo in četrtri dan mi je bilo zelo hudo, da mi že poteka doba svobode.

Gospici Kazi sem rekel v slovo:

»Nekoliko je v meni medvedje štajerske narave, toda hvala vam, da ste me tako ljubezljivo sprejeli. Tako lepih dni ne bo več zame letos.«

Kazia pa dobro ve, da nisem medved.

Teh slaščic, ki so mi jih zavili na pot, teh izbornih »papierosov« (cigaret), ki mi jih je nasukala gospica Kazia! . . .

Peljal sem se zopet na vzhodno stran, v Krakov, obogatel na mnogih močnih vtisih, zaritih globoko v mojo dušo. Vse se mi je zdelo tako čudno in lepo, kar sem bil doživel, da nisem mogel sploh na nič drugega misliti. Krakov pred menoj se mi je zdel kakor strašna pošast, čemu torej misliti nanj, ko mi je doslej še tako dobro.

Pozdravljal sem v duhu milo gospo dobrodejelko in jo primerjal lastni materi, mislil na Marylko, na Dymnicki, na zeleni San . . .

Moji sopotovalci so preskrbljeni celo na ruski način z raznovrstnimi potrebščinami, odejami preko kolen, mehkiimi zglavniki itd. Tu v Galiciji ima skoro vsak potovalec pri sebi jestvine in pijačo — seveda vodko. Pa saj res! Tudi jaz jih imam v zavoju! Otešim se in si nažgem cigareto ter gledam skozi okno na to le ravno poljsko zemljo, ki se zdi tujemu človeku še le takrat krasna, kadar razume njene prebivalce.

Z Bogom Jaroslav!

Dalje sledi.

pozabilo. Severnim Slovanom so naše skrbi in težnje nekoliko premalenkoste.

Politična kronika.

Štajerski deželni zbor.

37. seja dne 5. febr.

Vsled dogovora je bila včerajšnja seja zelo kratka; trajala je komaj eno uro. Govoril je k proračunskemu poglavju o cestah in železnicah, katero je še vedno v razpravi, posl. Ozmeč. Zanimivi ste bili izjavi poslanca Reitterja kot vodje nemškonacionalne večine in Puchasa kot vodje nemških klerikalcev. Reitter se je z ostrimi besedami izjavil proti poročevanju graškega „Volksblatta“, češ, da je lažljivo in nemškim nacionalcem sovražno. S tem se samo otežuje razjasnjenje položaja ali pa se isto sploh onemogočuje. Puchas mu je odgovoril, da razjasnitve položaja na ovirajo „Volksbl.“ poročila, temveč dogodki v večini sami. Nemški klerikalci da so odkrito za delazmožnost deželnega zbora; zato prepuščajo vso odgovornost strankam, ki so to delazmožnost onemogočile. Pogajanja so se včeraj nadaljevala. — Prihodnja seja se vrši danes.

z Češki deželni zbor. V včerajšnji seji so se čitali le dopisi, poročila, prošnje itd. Očividno je hotel deželni maršal dobiti časa za pogajanja, katera še vedno vodijo veleposestniki z Nemci in Čehi. Prepir se suče še vedno za dnevni red: Nemci ne morejo najti prave poti, po kateri bi se lahko umaknili brez strahu pred svojimi radikali. Češki agrarci predlagajo, naj bi bila prva točka dnevnega reda sestavitev proračuna, davčne in narodnostnopolitične komisije, za katero bi se naj določila permanenca. Prva bi se naj izvolila kasneje, prvi dve pa v drugi seji. Nemci, ki ne bi radi ničesar drugega dovolili ko posvetovanje o narodnostnih zakonih, pravijo, da če ne bode v pondeljek njim ugodnega dnevnega reda, ostanejo pri obstrukciji. Včeraj so že vložili 40 nujnih predlogov, kar je znamenje, da mislijo na nadaljevanje obstrukcije. Splošno se sodi, da tokrat še ne bo mogoče delati s češkim deželnim zborom; pa eno je gotovo: obe stranki ste si v svesti resnosti položaja.

a **Ban Rauch** je torej šel. Njegovo ostavko je cesar včeraj sprejel in danes se že ve, da je bodoči mož na Hrvatskem bivši hrvatski minister v Budimpešti, dr. pl. Tomazič. — „Obzor“ piše k padcu barona Raucha: To je konec pustolovne politike, katero so vodili dve leti meročajni činitelji na Hrvaškem. Zgrajena na laži, se je redila samo od laži, živela samo od sumničenja in natolcevanja. Ker je služila proti narodnim svrham, se je morala držati samo s silo. List na to podrobno opisuje, s kakimi nizkotnimi in zavrgljivimi sredstvi je delal Rauch v veleizdajniškem in Friedjungovem procesu, kako je demoraliziral potom uprave in časopisja celo hrv. politično javnost. „Hrvatsko politiko čaka težka naloga, ker ne gre samo za življenje ustavnih razmer, temveč za ozdravljenje vsega političnega življenja v deželi. Skozi celi dve leti se je profanirala beseda patrijot tako, da smo videli, ko-

liko jih imamo preveč in odveč — treba pa nam je tembolj — ljudi.“ — Nekateri listi priobčujejo vest, da bode prihodnji hrvaški minister v Budimpešti bivši ban Rakodczay.

Drobne politične novice.

Trgovinska pogodba s Srbijo. Srbski minister zunanjih zadev Milovanović se je včeraj v daljši avdijenci dogovarjal z grofom Aehrenthalom zaradi ureditve trgovskih odnošajev med Avstrijo in Srbijo.

Uradni dementi. C. kr. koresp. urad razglašja, da vesti o potovanju prestolonaslednika Franca Ferdinanda na Rusko niso resnične.

Hrvatski sabor utegne biti sklican še ta mesec. Po proračunski debati se bode razpravljalo o volilni reformi.

Iz Perzije. Vodja vstašev, ki so hoteli posaditi starega šaha zopet na perzijski prestol, Rhakim Khan, je popolnoma poražen. Z ostanki svoje konjice je zbežal proti ruski meji.

Železniški minister Wrba, ki je baje hotel sam odstopiti, ostane po poročilu praškega „Tagbl.“ na svojem mestu.

Gessmann proti Rittu. Gessmann je priobčil v nekem dunajskem listu oster članek proti ministru javnih del, Rittu, in ga sedaj pošilja kot letak poslancem. Kršč. socialci bi se radi znebili Ritta.

Stranke v Nemčiji. Tri svobodomiselnih političnih skupine v Nemčiji so se sedaj zlele v skupno „napredno ljudsko stranko“.

Proti grškim pretorijancem. Ker se vojaška zveza na Grškem, katero smatrajo velesile za povzročiteljico sedanjega konflikta med Turčijo in Grškim, še vedno ni razpustila, nadaljuje Turčija oboroževanje, Anglija je pa poslala v Grško morje oddelek vojnega brodovja.

Odgodenje dalmatinskega deželnega zbora. Vsled obstrukcije pravašev v dalm. dež. zboru je zasedanje odgojeno. Proti pravašem, ki so iz ničevih vzrokov pričeli obstrukcijo, vlada v celi deželi velika nevolja.

Grožnje zagrebških Frankovcev. Frankovcem ni po volji novi ban, zato groze, da bodo tako dolgo demonstrirali v Zagrebu in po deželi, da bo razglašeno obsedno stanje.

Dnevna kronika.

d **Naredba grofa Apponyija** glede verskega poduka na Ogrskem, katero je tako ostro obsodil rumunski cerkveni kongres, je ukinjena za nekaj časa z dnevnega reda, ker vlada, ki je podala ostavko, ni mogla več rešiti protestirajočih spomenic rumunskega cerkvenega kongresa. Narodnostni poslanci so sklenili, da bodo pričakali rešenje te spomenice in potem začeli najhujši boj proti Apponyijevi naredbi, ako bi znala biti spomenica neugodno rešena za ogrske narodnosti.

d **Björnson na smrtni postelji.** Zdravniki so izgubili zadnje upanje, da bi se jim posrečilo ohraniti velikega pesnika in prijatelja Slovanov. Mogoče je že med tem, ko to pišemo, dovršena Björnsonova življenska drama. Naglo poslabšanje njegovega stanja je osobito v njegovi skandinavski domovini zbudilo silbo žalost. Tudi norveški poslanik v Parizu je v svojih depešah na norveško ministerstvo potrdil, da je Björnsonovo stanje brezupno. Cevi v mozgu počasi, a druga za drugo

popuščajo krvnemu tlaku. Björnsonovi sinovi so prišli v Pariz. Na očeta je njihov prihod napravil silen utis. Pogovarjali so se, da so prišli le pogledat katastrofe, ki je zadela Pariz vsled povodnji, a oče je razumel njihov prihod in se je nasmehljaj z neizrazljivo tesnobo. Udal se je že v usodo; njegova duševna energija je baje že popolnoma zlomljena. Njegova domovina s solzami v očeh pričakuje vsak čas poročila o smrti svojega največjega značaja in največjega pesnika.

z Poslednji boritelj za svobodo Bolgarije. V pondeljek je v Plovdivu preminila sestra poznanege Save Rakovskega v starosti 90 let. Gea. Neša Rakovska je poslednja izmed onih Bolgark, ki so se izkazale z deli v borbi za politično in cerkveno svobodo Bolgarije. Za svoja dela je bila Neša Rakovska nagrajena z redom za zasluge, a razven tega jej je narodno sobranje naklonilo letno rento.

z Nemški bogoslovec proti slovanskim apostolom. Profesor nemške bogoslovne fakultete v Pragi, dr. Avgust Naegle, ki je bil prišel pred par leti iz Bavarske, je obelodanil v pražkem mesečniku „Deutsche Arbeit“ članek pod naslovom: „Krščenje češkega vojvode Borivoja po Metodu“, v katerem se trudi dokazati, da so Čehe izpreobrnil nemški duhovniki in blagovestniki, a ne Ciril in Metod s svojimi učenci, ter da delovanje slovanskih apostolov ni zgodovinski potrjeno. To trdi tudi „učeni“ profesor, akopram ne pozna niti češkega jezika ni temeljitih spisov in del Palackega, Tomka, Kryštufka, Vychodila, Snopka, Dudika, Kosa, Prochaska, Eckerta, Pasterneka in toliko drugih zgodovinarjev, kateri so s svojimi deli vsestransko osvetlili Ciril-Metodovo dobo. S to izjavo se postavlja Naegle po robu papežu Leonu XIII. in papežu Hadrijanu.

Julij Oton Bierbaum. Iz Draždanov javljajo, da je tam umrl poznani nemški književnik Julij Oton Bierbaum v 45. letu svoje dobe. Bierbaum je bil rojen 28. maja 1865 leta v Grienbergu v Dolnji Šleziji in je študiral v Zürichu, Lipskem, Münchenu in Berlinu filozofijo in pravo. Leta 1887 je začel delati na književnem polju in je bil eden onih, ki so začeli z mlado nemško literaturo. Poizkusil se je kot lirski pesnik ravno v dobi, ko se je porodila mlada nemška knjiga. Njegove pesmi so postale kmalu popularne in so se hitro začele prepevati povsod po Nemškem. Za tem so začeli izhajati njegovi romani, katerih je bil prvi »Stilpe«, potem je sledila »Schlangendame«, a najglasovitejši je in najpopularnejši njegov spis »Prinz Kuckuck«. Njegove pesmi so izšle v mnogih zvezkih pod različnimi naslovi, a najbolja je njegova lirski drama »Lobetanz«. Na dramskem polju je Bierbaum tudi delal in je napisal razven »Lobetanza« dramo »Stella in Antonija in »Fortuna«. Poslednji čas se je Bierbaum bavil s kritiko. Bolehal je na vnetju vrata in ušes in se je dal operirati, ali brez uspeha. Nato ga je še udarila srčna kap, radi katere je sedaj preminil.

Poreklo Friedjungovih dokumentov. Belgrajski »Dnevni List« je izvedel iz zelo zanesljivega vira, da je Müller, kateri je bil obsojen radi vohunstva v težko ječo, poslal grofu Aehrenthalu pismo, v katerem priznava, da je on pisal »dokumente«, ki jih je dr. Friedjung uporabil kakor dokaz istine svoje trditve, da so neki člani koalicije imeli zelo intimnih in nedopuščenih zvez s srbsko vlado: Müller je po zatrditvi »Dnevnega Lista« javil grofu Aehrenthalu, da je on prodal te »dokumente« majorju pl. Tancosu in grofu Forgachu. »Dnevni List« je izvedel nadalje tudi za motive, ki so pripravili Müllerja, da piše omenjeno pismo. Müller trdi namreč v pismu na grofa Aehrenthala, da mu je grof Forgach obljubil pomoč in ustanovo za sina, ali da grof ni izpolnil svoje besede, radi česar on sedaj izide iz rezerve in objavi svoje delo. Končno se grozi Müller v pismu, da bode objavil še nekatere dokumente, ki bodo avstrijsko diplomacijo zelo kompromitirali; storil bode to gotovo, ako avstrijska vlada ne doseže pri srbski njegovega pomilo-

O repaticah.

Če bi repatice pri sicer enakih lastnostih ne imele repa, ki jim ga v istini le redko kedaj nedostaja, bi jim gotovo posvečali veliko manj pozornosti in morda bi se razven učenjakov sploh nikdo za nje ne brigal. Ali tudi takrat bi se bile one popolnoma edine med zvezdami, ker prihajajo od nekdaj iz vse-mirja k solncu, ga obkrožavajo in potem izginejo zopet nekam v nedogledno daljo, — da se ne vidimo nikoli več. Tako se ne godi z nobenim drugim telesom v svetovju in le perijodične repatice, ki jih včasih pritegnejo s svojo pritežno silo premičnice k solnčnemu sistemu, da obkrožavajo na svojem pravilno preračunjenem potu solnce, moremo v tem oziru postaviti na eno stopnjo s premičnicami. H kateri skupini koli pa repatica pripada in kam jo gre koli prištevati, zanimanje za njo je vedno odvisno od razvoja njenega repa. Kakor pa repatica pri neuki množici še sedaj izziva ničevno skrb in utvarja praznoverne misli, tako mika ona učenjaka in njegovo znatiželjnost. Ako strokovnjaki tarnajo, da naša veda o bistvu repatičinega repa ni upravičeno napredovala, ni to nič drugega nego izraz nevolje in nestrpnosti, s katero čaka astronomija rešitev tega zagonetnega pojava. Pravi se, da nam vsako novo razkritje o repaticah navrže še par novih vprašanj in danes moremo govoriti še le o podme-nah, nikakor pa ne o teoriji bistva repatičinega repa.

Splošno se delijo repatičini repi na troje. Njihova raznolikost je najbrže posledica različne

snovi, na katero upliva »udarjajoča« moč solnčnih žarkov, čemu pripisujejo razvoj repa. Prva vrsta sestoji baje iz vodika in to goni solnce z močjo, ki je 14- do 40-krat večja kakor njegova težina. Kaka je čudežna sila, ki jo kaže solnce na tak način? — To bo pač največja uganka, ki jo zadržava repatičini repi človeški bistroumnosti in tu se moramo zadovoljiti s samimi namigavanji. Ta podmena temelji na dejstvu, da izhaja od solnčne svetlobe vendar nek pritisk, pa bila ta naravna sila še tako breztelesna oblika. Ker pa so snovi, ki tvorijo repatice in izlazi njen rep, tako neznansko fine, da moremo videti skoz nje tudi najmanj svetle zvezde z neizpremenjenim sijajem, se misli, da pritiskajo vsi od solnca izhajajoči žarki na jedro repatice s silo, ki zadostuje, da repatica prisiljeno izpuhteva od sebe svojo fino snov v nepojmljive dalje. To so ravno repi repatic in s to podmeno je razjasnjeno, čemu izhaja rep repatice skoro v vseh slučajih na nasprotno stran od solnca. Vodik je poleg helija najlažja prasnova in astronomi mislijo, da ga solnčni žarki s svojo silo pritiskajo, da uteka vsako sekundo 6 do 8 kilometrov. Kako se pa to vrši, je predmet različnih nazorov. Nekateri trdijo, da je premikanje stalno določeno, drugi se temu protivijo, tretji pa pravijo, da je jednolično.

Bodi že tako ali tako, na vsak način je reč neverojetna. Koliko množino vodika bi pa morala imeti repatica, da bi izžarjevala svoj plin s toliko brzino cele milijone in včasih milijarde kilometrov daleč v vse-mirje?! Pomisliti nam je namreč, da

vlada v takem repu vedna struja one 6 do 8 kilometrske brzine na sekundo in repatičino jedro bi moralo znati vedno napolnjevati rep tako neznanske dolžine in širine, ki bi jo merili pogosto na milijone kilometrov. To preživljanje repa z vedno novim plinom bi pa moralo trajati tedne in mesece tekom ene obkrožitve in nadalje za večje ali manje število sledečih kroženj. Nikakor ni mogoče uvideti, kako bi vsebovala repatica take množine vodika, dočim je celotni obseg repatice v primeri z drugimi telesi v svetovju izginljivo mal. V svobodnem stanju si vodika ni misliti, da bi pa bil ovit z drugimi snovi, si pa ne moremo predočevati.

Ostane nam še samo, da postavimo, da se nahaja vodik v kaki zvezi; kot taka bi bila voda prva na vrsti. Seveda je vodo lahko izpremeniti v paro, a da se ta razkroji v vodik in kisik, je že treba posebne vročine; ker pa vidimo repatice z včasih zelo velikimi repi v znatni razdalji od solnca, ne more solnčna toplota tako delovati, da bi premenila vodo v paro, kamo li, da bi še to potem razstavila na njene sestavine. Ravno ti pomisleki nam tudi branijo, da se oklenemo nazora, da je repatičini rep plod ogljenčevega vodika. Kaj pa še naj slednjič rečemo o učenjakih, ki trdijo, da so neke vrste repatice, katerih rep je iz železne pare? Mrzle železne pare si nikakor ne moremo misliti in tudi sicer si nasprotujejo vse prikazni v razvoju repatičinega repa tako nasilni razjasnitvi pojava.

Laik bode morda dejal, da je prirodnoznanstvu že več desetletij znan takozvani spektroskop, ki je

ščjenja in ako ne da njegovi rodbini onega, kar mu je grof Forgach obetal za »dokumente«. »Dnevni List« trdi, da bode priobčil facsimile tega pisma, ki je v Belemgradu izzvalo vseobčno senzacijo. Kakor je znano, so Müllerja svoj čas prišli radi sumnje vohunstva, vsled česar so ga obsodili na 16 let.

Volitve na Finskem. Dne 1. t. m. so se pričele na Finskem volitve za deželni zbor. Od l. 1907 je to že četrtykrat, kar stopajo finski volilci na volišče. Trikrat je bil v tem času finški dež. zbor razpuščen, a vsakokrat je izšla iz volilnega boja opozicija okrepljena: opozicija proti ruski politiki na Finskem. Tokrat se vrše volitve v nenavadnih razmerah. Pri prejšnjih je šlo vedno za obrambo proti tem ali onim krivicam petrograjske vlade, sedaj se pa gre za vzdržanje finske samostalnosti. Projekt, ki so ga izdelali člani takozvane rusko-finske komisije in ki meri na aneksijo Finske k ruskemu carstvu, pomeni odpravo finske avtonomije. Volilni boj se vrši zdaj pod geslom: obramba samostalnosti.

Dopisi.

»Slovensko gledališče v Mariboru. »On in njegova sestra.« barba s petjem v štirih slikah. Nemški spisal Bernhard Buchbinder, poslov. Fr. Kobal. Godba Rudolfa Raimauna. — Slovensko gledališče v Mariboru se dviga od stopinje do stopinje. Že pri »Veleturistu« in »Graničarjih«, pa tudi pri prejšnjih predstavah v tej sezoni so se posamezne scene igrale prav umetniški. »On in njegova sestra« pa je dospela tokrat do onega viška, ki prehaja iz diletantskih predstav v pravo umetnost gledališč. Res je sicer, da sta vdihnili v to predstavo pravega duha mila gosta iz dež. gled. v naši slovenski prestolnici, beli Ljubljani, a ravno to je dalo tudi našim diletantom povod, da je podal sleheren svoje najboljše. G. Povhe, kot Filip Ahačič in gđ. Thalerjeva, kot njegova sestra Mici, sta bila na našem odru oni prikazni, ki sta s svojo privlačno silo napolnili celo dvorano do zadnjega kotička. Občudovali smo pevski organ gđ. Thalerjeve, in g. Povheta, katerega je občinstvo ponovno klicalo na oder, naj še zapoje, ter podarilo gđ. Thalerjevi krasni šopek s slovenskimi traki g. Pavheta pa venec buteljč preplesanih z bršljanom. To prvo gostovanje je pač navdušilo za slovensko gledališče marsikatero Slovenko in Slovenca, diletantom pa dalo novo vir za študije. Da je temu tako, je bilo opaziti že tokrat. Gerdinova, ki je trdila, da si jezika ne privrckne in da nikdar nič ne klepetajo, je vendar klepetala neprestano in svoje izborne kretnje je spremljala s kaj dobro pogojeno mimiko. Pri naših diletantih smo bili vajeni dosedaj nastopov, ki sicer niso bili zunanje slabi, a manjkalo je v vsem kretnjam in mimiki nekaj notranjega, nekaj več duše. In to sta prinesla naša gosta iz Ljubljane med naše diletante. Riči Bramborska je igrala zelo dobro. Videli smo jo v »Veleturistu«, v »Graničarjih«, vendar se mora reči, da je i sedaj dosegla isto višino, da, na nekaterih mestih jo je celo prekoračila. To je za naš oder izborna moč, talent, ki se razvija od predstave do predstave. Baron Harpen je igral tako dobro, da bi človek mislil, da je i to gost ako bi ga ne poznali že od prej. Dr. Henrik Vesel, pisatelj in kritik, naš prvi ljubimec, ki je že pri »Krasni Lidi« pokazal, kaj ume, je tudi topot upravičil svojo priljubljenost pri občinstvu. Huda-birnik, gledališki ravnatelj se vedno bolj izpopolnjuje in je bil zelo dober. Isto velja o dr. Ferdo Iskri, ki pa je že stara priznana moč. — Novo zvezdo pa smo izsledili v osebi, ki je igrala uredniškega slugo Hvalo. To je bil kaj naraven, dobro naučen nastop, pristen v sleherni kretnji. Nastopil je v tej igri prvokrat, a upamo, da ga še vidimo. Sicer njegova uniforma ni bila ravno prikladna za privatnega slugo, vendar ni to bogve kako motilo. Druge manjše vloge, katerih posebej navesti ni mogoče, so bile v celoti dobre,

vsaj videlo se je, da se je potrudil vsak, da dá svoje najboljše. Igralke, kot šivilje v prvem in tretjem dejanju, so kazale nekoliko bojazljivosti v nastopu in so vpile v prizor premalo duha, premalo živahnosti in se niso kazale dovolj radovedne in premalo začudene, ko je Mici (gđ. Thalerjeva) pripovedovala o svoji zaroki z grofom, nasproti pa je bilo žalovanje za njo, ko je odšla, jako dobro.

»On in njegova sestra« je za predpust zelo primerna igra, ki občinstvu nudi mnogo smeha in zabave, posebno tretja slika »Skaljena predstava«, ki se odigrava v dvorani med občinstvom in galeriji.

Salonski orkester je zabaval s krasnimi komadi pod vodstvom g. Kudelke občinstvo, za kar mu je tudi hvaležno ploskalo. Da, ko bi salonski orkester igral vedno pri predstavah, bi bila to za »Dramatično društvo« velika pridobitev, kar upamo, da bo.

V nedeljo 20. tm. pa se vidimo zopet pri predstavi »Revčeka Andrejčeka«, — krasne narodne igre v petih dejanjih. —g—

Sokolska maškarada v celjskem Narodnem domu na pustno nedeljo dne 6. svečana 1910.

Društvene vesti.

a Podravska podružnica slov. plan. društva vabi svoje člane na občni zbor dne 13. svečana ob 3. ozir. 4. uri popoldne v gostilni g. Jožefa Muleja v Rušah. Na dnevnem redu so običajna poročila in volitve odbora za naslednja 3 leta. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

a Bralno in pevsko društvo Maribor priredi v torek, dne 8. svečana 1910 v mali dvorani »Narodnega doma« pustno zabavo s plesom. Maske dobrodošle. Vstopnina za neude 50 vin., udje so prosti. Kdor se še spominja dosedanjih pustnih večerov, gotovo ne izostane tudi letos; kajti ni je menda zabavnejše prireditve v Mariboru, kakor je pustni večer »Bralnega društva«. Odbor.

a Iz Gradca. Na letošnjem občnem zboru akad. podr. družbe sv. Cirila in Metoda se je izvolil sledeči odbor: Prvomestnik g. cand. ing. Fran Zupančič. Prvomestnikov namestnik g. stud. med. Mirko V. Brezovnik. Zapisnikar g. stud. chem. Vl. Frankovič. Blagajnik g. geod. Ernest Krulej. Odborov namestnik g. stud. jur. Friderik Schmiedinger. Blagajnikov namestnik g. cand. jur. Anton Potočnik. Preglednika g. cand. med. Martin Ogorevc in g. cand. med. Rado Schober.

a Društvo »Zvezda« na Dunaju priredi v nedeljo, 6. svečana t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani »Hotel Wandl« I. Petersplatz 9, ob priliki svoje desetletnice zabavni večer z izbranim vsporedom, pri katerem iz prijaznosti sodelujejo: g. Iv. Kristan (govor), g. B. Kosér (tenor-solo), g. Iv. B. (bariton-solo), gg. St. Sajovic, N. Štrifot in A. Trost (glasovir in gosli), moški zbor pod vodstvom g. J. Žagarja ter tamb. zbor pod vodstvom g. J. Frása. Po vsporedu je ples. K mnogoštevilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Štajerske novice.

Pustimo jim veselje! »Straža« kar na uvodnem mestu kaže svoje silno veselje in celo neke vrste ponos, da se je »Narodni Dnevnik« »zaračunil« glede klerikalne politike v deželnem zboru. Pomislite, prerokoval je, da so klerikalci za borih tisoč kron na prodaj, da so že kupljeni in da se ne bodo

protivili krivičnemu dež. proračunu. A glej, kaj se je zgodilo! Klerikalci so šli in opeharili svoje zaveznike, kateri so že upali, da bodo prav cenó izvozili tudi pri proračunu kakor so s pomočjo klerikalnoslov. politikov srečno izvozili pri zvišanju dež. doklad na pivo. Opeharili pa so tudi slov. politično javnost — in pokazali, da znajo biti, če treba, politično odločni in celo dosledni! To veselje in zadoščenje zveni iz vsakega odstavka v »Str.« uvodniku. Iz omenjenega bi lahko izvajali marsikatero prav zanimivo sklepe o klerikalni politični morali — pa čemu ponavljati znane stvari? Klerikalcem samo svetujemo, naj čitajo malo točnejše »Dnevnikova« prerokovanja in paj poskusijo tudi »pogrun-tati«, kaj je pisano med vrstami — potem se uteg-nejo česa naučiti in ne vemo, če se jim ne bode po-daljšal prav znatno obraz. Da li je klerikalno veselje in napadanje v sedanjem resnem trenutku primerno in umestno ali ne — o tem si je pač vsakdo na jas-nem. Pa kdo bi od Veršovskega zahteval kaj več po-litične šole in razsodnosti?

a Iz dež. zbora. Včeraj je predložil finančni odsek deželnemu zboru svoje poročilo o predlogu dr. Kukovca glede železnice Rečica ob Paki Gor-njigrad. Finančni odsek predlaga da deželni zbor sklene resolucijo, naj centralna vlada sprejme to progo v predlogo o lokalnih železnicah, ki se stavijo na državne stroške. Praktičen uspeh to sicer ni. Vendar je pa boljše nego nič da se centralna vlada pozove vsaj k takemu pozitivne-mu koraku. Namestnik grof Clary je podal včeraj odgovor na interpelacijo dr. Kukovca zaradi sla-bih cestnih razmer v Hrastniku. Besedilo kmalu objavimo.

a Wastianov predlog o razširjenju dež. šol-skega sveta tako, da bi v njem imeli nemški na-cijonalci še bolj neomejeno samovlado kakor jo že imajo sedaj, je prišel včeraj v naučnem od-seku do obravnave. Začela se je o njem gene-ralna debata, a sklenilo se ni ničesar. Graški »Volksbl.« izjavlja imenom nemških klerikalcev, da se bodo z vsemi silami uprli Wastianovemu predlogu, ker se boje, da bi tudi oni izgubili ves vpliv v dež. šolskem svetu. Glede delitve oko-liške občine celjske pa pravi »Volksbl.«, da se bodo klerikalci uprli tudi tej, ker stoji na sta-lišču občinske avtonomije in smatrajo celjski Nemci to vprašanje itak samo kot gospodarsko in ne kot narodno. (Izvrstna zafrkacija!) — Na-mestnik je včeraj ponujal Slovincem jednega za-stopnika v dež. šolskem svetu, ako odnehajo od obstrukcije; ti so pa to ponudbo odklonili.

a Zvišanje deželne doklade na pivo. Mnogo štajerskih občin je vložilo prošnje v dež. zborn, da če se že zviša dež. doklada na pivo, se naj to vsaj letos še ne zgodi.

a Spodnještaj. nemški narodni svet ima danes v Mariboru svojo sejo. Kakor poroča nemško časopisje, je na dnevnem redu obstrukcija Slo-vencev v štaj. dež. zboru, delitev dež. šolsk. sveta in »slaviziranje« Južne železnice. — Kaj bode teh par možakarjev, ki baje reprezentirajo spodnje-štajersko nemštvo, sklenilo, si že lahko mirno zračunamo naprej. Omenjamo pa ob tej priliki znova, da je potreben tudi skupen slovenski na-rodni svet. Ako se je v tem oziru grešilo, še ni s tem izključeno, da se ne bi dala napaka po-praviti, če je le povsod kaj dobre volje za to.

a Statistika o analfabetih. Pred nekaj dnevi je priobčila graška »Tagespost« statistične po-datke Dr. H. Pfaundlerja o analfabetih na Štajer-skem. Omenjajo se pri tem prav neugodno raz-mere na Spodnjem Štajerskem. Pfaundler primerja število analfabetov s sosednimi deželami. Na 1000 deset do dvajsetletnih oseb pride na Zgor. Avstrijskem le 9 analfabetov, na Nižj. Avstrijskem jih je 12, na Tirolskem istotako, na Solnograškem 18, a pri nas na Štajerskem 39. Preiskuje vzroke neuspehov štajerskega šolstva. Trdi, da ne pri-manjuje šol, ne učiteljev, da je tudi število učenc-ov povprečno ravno tako veliko, kakor n. pr. na Solnograškem, a imamo vendar na Štajerskem več pisanja in čitanja nevedskih ljudi. Pride do za-ključka, da je kriv tega žalostnega stanja le slab šolski obisk. Leta 1906 je ostalo 3110 šoloob-veznih otrok brez poduka; določilo se je 20.000 šolskih kazni. Še bolj pa nas mora zanimati trdi-tev, da je na Slovenskem še več analfabetov, kot pri Nemcih na Štajerskem, akoravno imajo Nemci mnogo več bebecv. Med 1000 osebami roj. od 1880 do 1889 je bilo leta 1900, 24 analfabetov pri Nemcih, a pri Slovencih — 69. Ako niso te šte-vilke objavljene le iz golega sovraštva do nas, ampak so posnete po pravični statistiki, tedaj go-vore grozna očitavanja. Pisatelj tudi trdi, da je res na Sp. Štaj. najslabši šolski obisk. Otroci se ra-bijo za razna opravila doma, a šola je bolj po-stranska reč. — Nekaj resnice bode že v teh tr-ditvah. Potem pa se trka o na prsi in iščimo vzrokov brezbriznosti našega ljudstva napram šoli.

kot pomožno sredstvo služil astronomom tako iz-borno, da se jim je posrečilo prepoznati do neke meje telesno bistvo še tako oddaljenih nepremičnic. Samo trebalo bi vzeti spektroskop, ga naperiti proti zvezdinemu repu in premotriti, kake so se pokazale črte na spektru in kakim telesom one od-govarjajo! Iz tega bi sledil neovrgljivi rezultat, kake snovi tvorijo zagonetno metlo. Kajpada so astronomi porabljali tudi v tem oziru spektroskop na vse mile načine. Najdeni spekter je skoro popol-noma jednak onemu plinovega plamena znane bun-senovke in obstoji torej večinoma iz ogljenčevega vodika. Na tem rezultatu so zgradili trditev, da se ti vodiki pri približanju repatice solncu nekako »stro« in se tu razkrojijo v vodik, tam pa v ogljen-čev vodik še večje odolljive sile napram solncu in njegovi toploti. Čim bolj pripeka solnce, tem bolj se razstavljajo ti plinovi in končno so prišli neka-terniki celo do sklepa, da izločuje repatica neznani ogljik v obliki nepredočljivo finih saj. Ker v vse-mirju ni zraka in tudi kisika ne, ne more ta ogljik zgoreti, ampak ostati mora v tem fino razdeljenem stanju. Preračunali so, da bi pritisk solnčne luči tiral te delce z brzino 1,400.000 kilometrov na uro od solnca, ako bi znašal premer takega le malen-kostnega dela polovice tisočine milimetra. Pristali pa so učenjaki celo na to, da so posamezni delci re-patice snovi še mnogo manji; morda imajo le osemnajstino omenjene veličine in tako bi prebrzeli svoj pot v štirih minutah.

Vse te le preračunitive pa stoje na zelo slabih nogah in če bi kdo mogel zbrati vsa naziranja raz-nih strokovnjakov o repaticah in o bistvu njihovih repov, bi zadel na največja nasprotstva. Profesor Newton je na primer mislil, da sestoji repatica iz delov, ki so veliki kakor glava drobne bučke in ti delci so se po njegovem mnenju več sto metrov od-daljeni drug od drugega, a kot celota obdani od plinastega ovoja. Pa tudi v tem slučaju je nepoj-mljivo, da bi bila repatica prozorna i za najmanje zvezde, ako bi bila namreč iz oglenega prahu. Po-zornosti pa zahteva tudi astronom Babinet, ki je preračunal glede snovi znane Enckejeve repatice, da je 45.000 bilijonovkrat manj gosta, kakor zrak naše atmosfere na morski gladini. Če velja to, bi re-patica še vedno tehtala 24.000 stotov in ta cenitev odgovarja prilično onim, ki so jih drugi učenjaki izvršili na drugih temeljnih načelih. S to izvanredno finostjo pa še združuje repatičin rep tudi lastnost, da odseva z njega solnčna svetloba; a ta lastnost se nikakor ne da spraviti v soglasje s tako malen-kostno gostoto njegove snovi. Ne samo to, da bi se z repa ne mogla svetlikati solnčna luč, ne, še misliti moramo, da bi takega repa sploh ne mogli niti opa-ziti.

Tu le vidimo, da nahajamo še povsod in tod ne-rešene zagonetke in da bode moralo prirodoznan-stvo še marsikaj raztolmačiti, predno bode zamoglo skiniti skrivnostni zastor, ki nam zavija v mistično nejasnost repatičin pojav.

Krivo je v prvi vrsti neizmerno hujškanje klerikalne stranke zoper učitelje in šolo. Sistematično hočejo ponebiti naš rod. Ne vodijo ga k luči prosvete, ampak v mračnost nazadnjaštva. Le prebirajmo „Slov. Gospodarja“! V vsaki številki si privoščijo za kosilo in za južino enega učitelja. Razkosajo ga in požrejo s pravo kanibalsko slastjo. Ljudstvo pa čita šoli sovražne članke, rado vrjame in še rajše otroke pridržuje doma. Češ: „Učitelj je za nič, šola pa tudi!“ Tako zlorablja naši klerikalci svoj vpliv na ljudstvo. delujejo celemu narodu v škodo, kopljeje mu grob in kratijo mu ugled po svetu. Saj oni statistični članek nam ne bo prinesel mnogo časti.

V Velika maškarada Celjskega Sokola se vrši jutri zvečer v celjskem Narodnem domu. Pripravljenih je baje več skupin mask in se obeta, da bo nudila ta letošnja maškarada toliko izrednega užitka in zabave, kakor se je to zgodila vsa druga leta. Opozorjamo, da se bo plesala „Češka beseda“ po češkem vzorcu s kraguljčki! Naj torej nikdo ne izostane pri tej najvažnejši prireditvi letošnjega predpusta! — Na pusti torki priredi pa celjski „Sokol“ zaključni plesni venček v vseh prostorih „Sokoškega doma“. Svirala bode polnoštevna narodna godba celjska. Vstopnina znaša 1 krono.

Iz Žalca je čitati v včerajšnji številki „Str.“ nekaj prav slabo pisanih izlivov klerikalne jeze, da so zvezarji pogoreli pri volitvah odbora kmet. podružnice in pri obč. volitvah v Žalcu. Ti izlivi in natolcevanja klerikalnega vodje, katerega se je v noči po volitvah postavljalo iz žalskih gostiln na cesto, so naprednjakom popolnoma irelevantni. Bevskanje kaže le, da mi jahamo!

V Iz Mozirja. Svoječasno se je poročalo, da se namerava za gornjegrajski okraj ustanoviti samostojno okrajno bolniško blagajno. Razposlala se je na vse občine omenjenega okraja prošnja za ustanovitev. To naj blagovolijo občine podpisati ter poslati direktno na okr. namestnijo. Ker nam gredo oblasti na roko, se nadejamo, da se stvar za naš okraj ngodno reši, s čemur bi storili v gospodarskem in narodnem oziru korak naprej. Za pripravljalni odbor: Rudolf Pevec.

V Iz Plešivca pri Velenju. V četrtek dne 3. tm. je umrla soproga šol. voditelja v Plešivcu g. Naša Bregant roj. Lušin.

Iz Soštanja. Telovadno društvo „Sokol“ v Soštanju je imelo dne 26. t. m. redni občni zbor. Poročila so nam podala jasno sliko o napredovanju društva. Omotno si stoji društvo na dobrem. Ima vso telovadno opravo plačano ter tudi nekaj gotovine, ki je iz večine prirastla iz malih doneskov navdušenih darovalcev. Izvolil se je novi odbor, ki nam je porok, da bode društvo v prihodnjem društvenem letu napredovalo ter se v lepem številu udeležilo sokolskega izleta v Celje. Največjega pomena za obstoj društva pa je bil predlog, da se izvoli pododsek, ki ukrene prve korake za stavbo »Sokolskega doma« v Soštanju, v katerem bi imela tudi vsa druga obrambna in izobraževalna društva svoj primeren prostor. V svesti si velike odgovornosti, prevzel je v ta namen izvoljeni odsek težko nalogo ter v splošnem navdušenju obljubil, da bode pospešil po svojih močeh namero, ki ima velik pomen narodne obrambe. Ako že ne za nas, delati hočemo za naše naslednike. »Sokol« odkaže kot prvi dar za »Sokolski dom« iz svojega sedanjega premoženja 200 K. Na širšo javnost pa tem potom apelujemo, da se o priložnosti spomni »Sokola« v Soštanju, ter ga vnovič podpira, kakor ob njegovi ustanovitvi. Prvi korak je storjen. Dokaz, da se ni ponesrečil, je samozavestno storjen sklep.

Iz Slovenjgradca. Dne 30. prosinca 1910 je priredila naša »Narodna Čitalnica« velik predpustni ples, kateri se je obnesel v vsakem oziru slajno. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo te veselice mnogo občinstva iz Slovenjgradca, zlasti pa iz okolice. Vsak vlak nam je dovajal novih gostov, tako da je bila velika dvorana ob 8. uri zvečer natlačena polna ter je bil tudi vsak prostor v drugih sobah zaseden. Pogrešali smo le nekaj odličnih narodnih obitelji iz Slovenjgradca, katere bi se bile pač najljubše udeležile naše veselice. Tudi naše sosede Soštanjčane, kateri so do sedaj še vsako našo prireditve posetili, smo pogrešali. Vsak udeleženec je z nestrpnostjo čakal na prvi udarec vojaške godbe, katera je s svojim izbornim in neumornim proizvajanjem gotovo vsakega zadovoljila. Plesaljelni pari so se v neprisiljeni domači zabavi vrteli do ranega jutra, neplesalci pa so se naslajali ob čarobnih zvokih naših vrlih godcev, katerim se moramo za njihov trud še na posebnem mestu zahvaliti. Zahvaljujemo se tudi našim narodnim damam za njihov mnogoštevilni poset kakor tudi za sodelovanje pri pripravah in pri veselici; tudi gospodom, kateri so pripomogli k toli krasno uspehi veselici, bodi izražena na tem mestu najpristržnejša zahvala. — Slovenjgraški nemški kričarji se seveda strašansko jezijo, da se nam je dovolilo sodelovanje vojaške godbe; dregali so na vseh kompetentnih mestih — celo pri kornem poveljstvu v Gradcu — da bi nam

to zaprečili, toda vsi njihovi poskusi so se jim izjalovili. Uspeh veselice je bil tem krasnejši, kar je nam le v spodbudo, njim pa v srd. Mislimo, da se v prihodnje ne bodo toliko trudili in brigali za naše veselice, ker so sedaj uvideli, da je uspeh njihovega ruvanja le — blamaža.

Iz marnberškega okraja. — Pretekli teden so sprejele tukajšnje občine nek oklic »Zveze južnonemških Moravanov« iz Znojma, kateri v nadutih in nesramnih, a ob enem klavernih besedah pozivlja vse nemške občinske zastope, da rešijo Nemce iz nevarnosti, katera jim preti od »nasilnih« Čehov. Torej naše Pohorje je po mnenju teh puhlih glav že pristno nemško ozemlje! No, od načelnika te zveze, poslanca Bendla pa bi človek vendar pričakoval veliko več znanja v zemljepisu! Zagotavjamo ga, da tega niti on niti njegovi žlahtni tovariši ne bodo čakali, da bi nemška meja kedaj segala preko levega obrežja Drave.

Iz Vuzenice. Gotovo še niste pozabili, kako so pred jednim letom švigale kroglice v tukajšnji restavraciji. Vzrok: nesrečna ljubezen in ljubosumnost! Ves ta škandal pa je zakrivil mož žalostnega spomina, g. Jože Metinger. Sicer ga nato nekaj časa ni bilo videti v »Stammlokalu«; končno pa se vendar ni mogel več premagati, in glej, sprejet je bil v sredini teh izvoljencev z istim veseljem, kakor se veselijo v nebesih spokorjenega grešnika. Toda g. Stopar se še ni spokoril za svoje grehe; mogoče je mislil, da njemu sploh ne more doživeti pravica. Pa najbrž mu tudi to ni pomagalo posebno; kajti okoli 18. sušca 1909 je kar za celi teden zginit iz Vuzenice. Kam, si lahko vsak misli. Nas zanima ta nedolžni dogodljaj le iz drugega namena. Zvedeli bi namreč radi od c. kr. okrajne sodnije v Marnbergu, kako je to mogoče, da vuzeniški občinski urad še po preteku enega leta ni sprejel o tem nikakega obvestila! Mari je šel dotični akt »v zgubo«? No, potem bode pač občina morala za to skrbeti, da dobi prej ko slej duplikat. Čudno je namreč, da se kaj sličnega nikoli ne pripeti, če je Slovenec kaznovan.

V Kronika trga Središče. Glede te nedavno naznanjene knjige imamo pripomniti: Pokojni Slekovec je nabral mnogo gradiva središke zgodovine, katero je po oporoki pripadlo »Zgodov. društvu v Mariboru«. Občinski zastop središki je posredoval pri društvu, naj ali rokopis odstopi ali pa založi Društvo je bilo pripravljeno kroniko založiti, če trg Središče odvzame 500 iztisov. Občina je temu pritrčila in bo imela 500 izvodov knjige, v platno vezane, z zlatim naslovom in središkim grbom na prodaj. Knjiga bo stala s poštnino 7 K 20 vin. Pozivamo slovensko občinstvo, naj kupuje to knjigo ter tako podpira vrli trg Središče, ki se ni ustrašil stroškov, da otme kos naše slov. zgodovine pozabnosti. Knjiga se naročuje pri županstvu v Središču.

„Ptuj“ — zaplenjen. Kranjska deželna vlada je vzor izvrševanja intencij vsenemske politike. Dne 1. tm. je zaplenila tudi narodne kolke z napisom „Ptuj“. Avstrijska država je rešena! Rado vedni smo, kaj bo s hujškajočimi nemškimi koleki z ljubljansko kazino in sevniško nemško šolo!

V Nemška predrznost v Ptuj. Znani ptujski kramar Slavitsch ne sprejme slovenskega denarja. Učenec od slovenske tvrčke je hotel neki znesek pri omenjeni trgovini plačati. Zahteval je slovensko potrdilo, na to pa mu je Slavitschev uslužbenec Sevan odvrnil da ne zna slovenski ter ga je opsoval. Prišli bodo časi, ko bodo ti gospodje bolj krotke postopali z nami.

U Drobne novice. Za kaplana pri Vel. Nedelji je nastavljen g. Fr. Lovrenko, v Laporju g. Ferd. Činba. Laporški kaplan Sagaj je prestavljen v St. Lovrenc na Dr. p. — Neznani umorilci so pokradli iz cerkvenih nabiralnikov v Sl. Bistrici precej denarja. — Mariborski okr. živinozdravnik Fischer je določil živinozdravniške pogovore v — Wastianovi gostilni. Gotovo privlačna sila za Slovance! — Umrl je v Trbonji župan Luka Kočnik. — V Šmartnem ob Paki je umrl trgovec Fr. Remšak, star 65 let. — Postni pastirski list mariborsk. škofa govori o preseljevanju in izseljevanju Slovencev v tujino. Škofa je samo žal za dnšami naših rojakov v Ameriki in drugod. — Utonil je evenski pismonoša Kralj.

Občinske volitve v St. Mju so marib. „Straži“ dobrodošel povod za napade — na nas! Ako so klerikalci, ki so danes edini v posesti politične moči ob meji, storili svojo dolžnost — ni to nič takega, da bi se hvalili in napačali — nas. Bodite zadovoljni, da — molčimo, kajti povedali bi lahko, kdo je kriv, da je tako slabo šlo v 2. razredu!

V Ponesrečen štajerski rojak v Ameriki. V La Salle Ill, se je ponesrečil pri delu na strebi cementne tovarne Mihael Skrinar iz Brezine pri Brezicah. Naenkrat je začela streha goreti. Skrinar je hotel ogenj zadušiti z vrečo, a se mu je vnela obleka. Skočil je nazaj, a zgrabil ga je ventilator in mu odrezal desno nogo. Obležal je v ognju. Našli so ga na pol sežganega. Čez 10 ur je v strašnih bolečinah umrl.

a Nemškutarjenje v Kozjem. Te dni se je vršil v neki kozjanski gostilni — ime za danes zakrijemo s plaščem krščanskega usmiljenja — domači ples. Udeležili so se ga tudi trije, v javnem življenju prav brezpomembni nemškutarji, kateri so pa postali tekem večera tako predrzni, da so godcu zapovedali igrati, ko se je zapela slovenska pesem, samo da bi jo motili. Seveda se je tem ljudem na ljubo nemškutarilo, da je bilo grdo. Videli smo v njihovi družbi ljudi, ki se štejejo med poglavarje in paše v našem trgu — a se niso sramovali nemškutariti. V našem trgu bo trebalo res včasih železne metlje, da se razmere malo ozdravijo.

V Spomladanski poučni tečajji za vinarstvo in sadjarstvo se vrše dne 7. do 18. marca na deželni vinorejski šoli v Mariboru in sicer za posestnike, njihove sinove in viničarje. Javiti se je treba do 23. tm. ravnateljstvu vinarske šole.

V Bedek slučaj. V mariborski frančiškanski cerkvi sta se minuli pondeljek poročila neki Ferd. Srp. in M. Schenk. Obenem so nevestini stariši obhajali srebrno, nevestni ded in babica pa zlato poroko.

V Jagičev naslednik. Uradna „Wiener Zeit.“ je priobčila včeraj imenovanje izrednega vsenčilškega profesorja dr. Milana pl. Rešetarja za ordinarija na stolici slovanske filologije na Dunaju ki sta jo prej zavzemala Miklošič in Jagić. Dr. Václav Vondrak je dobil naslov in značaj rednega profesorja.

Druge slovenske dežele.

a Kmečko tiskovno društvo ustanovi „slovenska kmečka stranka za Goriško.

a Železniški odsek goriškega dež. zbora je dovolil 150.000 K kot prispevek dežele za pripravljala dela železnice Kobarid-Sv. Lucija-Idrija ter je pozval vlado, naj z delom nemudoma prične.

a Nemško vzor — gospodarstvo. Pri celovski požarni brambi že dalje časa v blagajni ni „štimalo“. Računski pregledovalec mizar Dubrowsky je pred kratkim nepričakovano račune revidiral in našel velik nered. Načelstvo je dalo na zborovanju izvoliti revizijski odbor, ki je pregledal račune do leta 1890. nazaj in našel, da manjka nič manj ko 26.000 K. Blagajnik Berger je sicer svote takoj položil, vendar se mora vsakdo čudom vprašati, kako se v nemških društvih gospodari.

a Pri občinskih volitvah v Bilju na Goriškem, kjer so hoteli zavladati klerikalci, je zmaga stranka župana in bivšega agrarnega poslanca Sanniga.

a Ples „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani se je prav dobro obnesel. Upati je na precejšen čisti dobiček za Aljažev dom.

a V Ljubljani je umrl predvčeraj Albert grof Lichtenberg. Na obisku pri hčeri ga je zadela kap.

a Zlato poroko je obhajal v Vipavi dne 2. t. m. g. Ivan Dekleva s svojo soprogo Ivano. Jubilar je star 90, soproga pa 79 let. Oba sta še čila.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Štajerski deželni zbor.

d Gradec, 5. febr. Danes je takoj v začetku seje prišlo do kravslav. Posl. Robič je namreč protestiral proti temu, da se Wastianovega zakonskega načrta, ki se je včeraj razpravljalo v nemškem odsedku, ni prej predložilo v zbornici. Wastian mu je ugovarjal in se opravičeval; prišlo je do ostrega nastopa med nemškimi nacionalci in slovenskimi klerikalci. Vmes se je slišala od nemškonacionalne strani psovke: kreature, valed česar je nastalo silno razburjenje na slovenski strani.

Obstrukcija traja naprej. Splošno mnenje je, da je situacija izgubljena. Nihče več ne upa sporazamljenje. Vendar pa še deželni zbor menda ne bo danes odgođen, ampak prihodnji tork.

Nemška obstrukcija v češkem deželnem zboru.

d Praga, 5. febr. Vse današnje časopisje se bavi s ponovnim izbruhom nemške obstrukcije v češkem deželnem zboru. Češko časopisje opozarja Nemce na nevarnosti, ki ntegnajo za nje nastati iz obstrukcije in upravičeno povdarja, da bode

Nemci nosili odgovornost za škodo, ki jo bode trpela dežela vsled njihove trmoglave politike. Nemško časopisje je pa zelo rezervirano.

d Praga, 5. febr. „Nár. listy“ poročajo iz Dunaja, da še vlada čaka, kako se bodo končala pogajanja, katera še vedno vodijo zastopniki konservativnega veleposestva. Ako se bodo tudi ta še razbila, bode deželni zbor odgođen in se ga bode skušalo zopet sklicati po Veliki noči. Konservativni veleposestniki skušajo vsaj toliko doseči, da bi začeli davčna in narodnostna komisija svoje delo. O uspehu še ni ničesar slišati.

Vojne nevarnosti med Turčijo in Grškim ni?

z Atene, 5. febr. Ministerski predsednik Dragumis je odločno izjavil, da je smešno misliti na vojno med Turčijo in Grškim. On da je imel že pred kratkim prijazen pogovor s turškim poslanikom; sklicanje narodne skupščine je pa po mnenju diplomatov izborna sredstvo za uravnavo notranjih homati; na Grškem.

Voda v Parizu pada.

z Pariz, 5. febr. V velikih kanalih je voda padla že za več ko en meter. Doslej se ni doglalo, da bi bilo kanalsko omrežje kaj poškodovano. Tudi v predorih podzemeljske železnice voda vstrajno pada. Sena in Marn stalno padata. Hudo je v nekaterih predmestjih, kjer so se porušile hiše ali pa se je voda nabrala v nižavah, odkoder ni odteka.

Grožnje rumunskim ministrom.

Bukarešt, 5. febr. Vsi ministri Bratianuvega kabineta so dobili grozilna pisma, v katerih se pravi, da se jih bode postrelilo. Na hodnikih v senatu so prejeli dva sumljiva človeka, ki sta imela revolverje pri sebi. Jeden je slaščičarski učenec. Ko so preiskali njuni stanovanji, so dobili precej obtežilnega gradiva.

Velikanski požar.

v Bukarešt, 5. feb. Iz Jassyja poročajo, da je izbruhnil v tamošnji tovarni za mast požar, ki se je strahovito razširil. Doslej je 96 hiš žrtev požara. 22 oseb in veliko požarnikov je smrtno nevarno ranjenih.

Nesreča ob Vezuvu.

a Rim, 5. feb. Vas Rozino, ki leži ob vznožju Vezuvovem, je zadela včeraj težka nesreča. Nad Napuljem in Vezuvom se je namreč utrgal oblak in nastal je strašen naliv. Iz Vezuva deroča voda je odnesla v vas Rozino ogromne množine pepela in napravila velike škode.

Obrambni vestnik.

z V otroških vrtcih Ciril-Metodove družbe je bilo v začetku tekočega šolskega leta vpisanih 1143 otrok in sicer: v Celju (14 dečkov + 17 deklic), v Gaberju (23 + 39) 62, v Hrastniku I. (26 + 20) 46, II. (30 + 24) 54; na Jesenicah (22 + 28) 50; v Krmini (9 + 15) 24; v Mariboru (30 + 24) 54; v Ormožu (13 + 7) 20; v Pevni (20 + 28) 48; v Rocolu (19 + 32) 51; v Rojani (47 + 49) 96; na Savi I. (31 + 28) 59, II. (30 + 30) 60; pri Sv. Ivanu v Trstu (42 + 55) 97; v Skednju (82 + 84) 166; v Trzinu (25 + 30) 55; na Verdeli (32 + 29) 61; v Devinu (11 + 13) 24; v Podgori I. (21 + 32) 53; II. (20 + 13) 33. V začetku lanskega šolskega leta so bili v družbinah vrtcih 904 otroci.

z 800 kron se poslane ameriške podružnice Ciril-Metodovi družbi kot novoletno darilo družbi. — Družbina organizacija v Ameriki šteje sedaj že 13 podružnic z 656 člani. Krasen razvoj v tako kratkem času. Neumoren organizator je vrl rodoljub Mat. Pogorelec v Minesoti.

z Goriški slovenski dijaki so poklonili Ciril-Metodovi družbi novoleten dar — 1000 kron z željo, da se čimprej otvori v Gorici otroški vrtec.

z Obrambno društvo „Branibor“ začne delovati takoj, ko bodo potrjena pravila, kar se pričakuje vsak čas.

Narodni gospodar.

d Izsejjevanje čez Trst v l. 1909. je zopet jako naraslo. V Severno Ameriko se jih je čez Trst izselilo: iz Avstro-Ogrske 12.207, iz Rusije 2350, iz Rumunske 117, iz Turčije 50, iz Črne gore 62; v južno Ameriko iz Avstro-Ogrske 2783, iz Rusije 2422, iz Rumunske 44, iz Turčije 19.

Tržne cene.

4. februarja.

Dunaj: Ker ni bilo nič vzpodbude iz inozemstva, je danes promet skoro popolnoma miroval.

Budimpešta. Svinjadj: ogrske stare, težke 152 do 153 v. mlade težke 158 do 160 vin., mlade, srednje 158 do 160 v, mlade, lahke 160—164 vin. Zaloga 21.777 komadov. Prignano 102 komada, odgnao 156. Ostalo torej 21.723 komadov. Tendence trdna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'24 pšenica za maj K 13'98, pšenica za oktober K 11'93, rž za april 9'65, rž za oktober K 8'91, oves za april 7'55, oves za oktober K —, koruza za maj 6'64, ogrščica za avgust 1415. Pšenice se zmerno ponuja in kupnje. — Tendence trajna, promet neznaten, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno. Termina so se držali. Vreme oblačno.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 36⁵/₈ do K 37³/₈, za kasneje K 36⁵/₈ do K 37¹/₂. Tendence: lena.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 29'80, nova kampanja kron 25'55. — Tendence slabša. Vreme oblačno.

Budimpešta: mast svinjska K 179 — namizna slanina 154 —.

Stanovanje

v Celju, Schillerjeva ulica št. 3 (hiša Zveze slov. posejilnic) z dvema sobama, kopalno sobo, kuhinjo in drugimi pritliklinami, električno razsvetljava se odda s 1. svečanom ali 1. sušcem 1910. — Natančneje se poizve pri hišniku ali pri upravitelju hiše dr. A. Božiču, odvetniku v Celju, Rotovška ulica št. 15.

Izurjenega detailista

sprejme večja trgovina s papirjem na Spodnjem Štajerskem. — Poudbe na upravnistvo tega lista 82 3-2

Danes, v soboto je domača veselica pri „Mestu Gradec“ (Stadt Graz) v Celju

Po svetu.

z Za skupno banko se je v svojem letnem poročilu izrekla hranilnica v Aradu, ena največjih ogrskih hranilnic, ki obstoji že leta 1840. Pravi, da sedajni položaj dežele ni pripraven, da bi mogla dežela prenesti ločitev.

z Silen požar. V Kazanu so pogorele vse tovarne bratov Krestovnikov. V tovarnah je bilo zaposlenih 20.000 delavcev. Škode je 2 milijona 500.000 K. 15 ognjegascev je pri obrambnem delu postalo žrtev požarja.

v Župnik — oskranjevalec. V Medernachu na Luksemburškem so zaprli 55-let. župnika Lanxa, ki je že tri leta sam zlorabljal šolske deklice, ki jih je pripravil za prvo obhajilo. Klerikalni listi sami priznavajo njegov zločin in imenujejo to „hudo kršenje dolžnosti“.

z Moža ubila. V Mako na Ogrskem je žena kmeta Štefana Hoczkas, ki je zapustila z otroci vred moža, prišla po obleko otrok. Mož pa ji je ni hotel dati in jo je pretepel. Žena se je skrila v hiši, v noči se je splazila k moževi postelji in s sekiro ubila.

a Z Bankovci zakuril. Nek kmet na Češkem je prodal na sejmu 3 goveda in vtaknil bankovce z drugimi papirji v žep. Ko je prišel domov, se je mirno vlegel in pustil denar v žepu. Zjutraj pa je hotel njegov sin zakuriti in je iskal papirja za podžig. Oče mu je v polsopanju in ker še od prejšnjega večera ni imel jasne glave, dejal, da je v njegovem žepu dovolj papirja. Sin je zgrabil vse skupaj in zakuril. Šele ko je videl plamen, se je očetu zabliskalo v glavi; planil je po koncu in hitel k peči, a rešil je le en košček stokronskega bankovca, ostalo — bilo je 800 K — je bilo že pepel.

a V hipni blaznosti je gozdar Novak v Hallu na Tirolskem ustrelil svojo tri letno hčerko in potem obstrelil še sebe. Težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

z Uradna lista žrtv potresne katastrofe v Mesini. List „Gazzeta di Messina e delle Calabrie“ priobčuje sedaj prve oficijelne številke o žrtvah velike potresne katastrofe. Do avgusta 1909 se je pokopalo v Mesini 27.524 pri potresu ponesrečenih. Število še ne najdenih se je cenilo takrat uradno na 32.477. Število vseh v Mesini in Kalabriji ponesrečenih bi znašalo 77.283.

d Madjarski učenjaki. Sl. Prehled XI. stran 33 pripoveduje sledečo dogodbico: V reki Vahu na Ogrskem so našli orožniki truplo brez rok, nog in glave in brez kože. Truplo sta preizledala ružomberška sodnijska zdravnik dr. Polgár in dr. Eichel in izjavila, da je to truplo približno 29 letnega, močnega in zdravega mladca, ki pa je bil gotovo slaboumen, kajti v njegovem želodcu sta našla glino in celo seno. Nesrečnej je bil na bližnjem pokopališču pokopan, orožniki pa so iskali morilca. Toda kaj se izve. Neki graf je ulovil medveda, dal mu sneti kožo, odrezati glavo in noge, truplo pa so hlapeci vrgli v reko, kjer so ga našli orožniki. Lepa blamaža za zdravnik! Potem so medveda seve zopet izkopali in pokopališče na novo posvetili. Dr. Polgar je tudi poučeval higieno na ružoberški gimnaziji.

z Ekspedicija na južni tečaj. Peary je predlagal dvema ameriškima geografskima družbama, naj skupno aranžirajo ekspedicijo na južni

Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upoštevajo in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku vsilili nehoti prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potruji v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrezajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta št. 3. — Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

tečaj. On da svoj parnik „Roosevelt“ na razpolago. Vodstvo ekspedicije se naj poveri drugemu raziskovalcu, ker on ne more zraven.

z **Povodenj**. Raba je silno narasla. Cele pokrajine so že pod vodo.

Ker sta v redu tek, prebava,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Vživaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni liker

je napravil tek in prebavo marsikomu,
ki je zaman kupoval draga in neprijetna
zdravila.

Ljudska kakovost   liter K 2-40.
Kabinetna kakovost   „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „Florian“, Ljubljana.

Postavno varovano.

34

2 učenca

ki imata veselje do vrtnarstva sprejme takoj
Miha Kokošinek, vrtnar v Gaberju
pri Celju št. 63. 91 2-1

JAKOB MARČIČ

poste restante Pragersko se priporoča slavnemu občinstvu
za solidno in ceno popravilo in uglašenje glasovirjev. Pri-
znano najboljša spričevala. 93 5-1

Katera slovenska rodbina na deželi blizu želez-
nice bi sprejela pod ugodnimi pogoji 1 1/2 letnega

otroka

v oskrbo.

Ponudbe do 20. februarja t. l. pod E 1 1/2 na
upravnishvo „Narodnega Dnevnika“. 92 2-1

Edina narodna trgovina s čevlji Štefan Strašek, Celje

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih čevljev
za gospode, dame in otroke. Posebno čevlje za
ples, bele in lakaste. Najnižje cene.

Proda se iz proste roke žaga in mlin

s stalno vodo 60 konjskih moči, okoli obstoječe
lepo **zemljišče**, 1/4 ure od kolodvora oddaljena
hiša z gospodarskimi poslopji za 36 tisoč kron. — Polovica kupnine ostane
vknjižena. Ponudbe je pošiljati na upravnishvo
„Narodnega Dnevnika“. 74 3-1

Samo kratek čas!

Razprodaja raznih kuhinjskih in gospodarskih
priprav: brzovari, samovari, čajniki, posode za pečenje,
svetiljke, navadne svetiljke, svečniki, otroške posode, sve-
tiljke in škarje za kodranje las, kletke, podložki, stojala
dežniki, monogrami itd. Vsled opustitve zaloge se bode
prodajalo po globoko znižanih cenah pri

Antonu Tschantschu, Vrtna ulica šte. 11.

Naprodaj

je dobro idoča gostilna
na zelo prometnem kraju, ne daleč iz
mesta. Pogoji prav ugodni. Kje, pove
upravnishvo tega lista. 35 4-4

Ravnokar dogotovljena

nova hiša

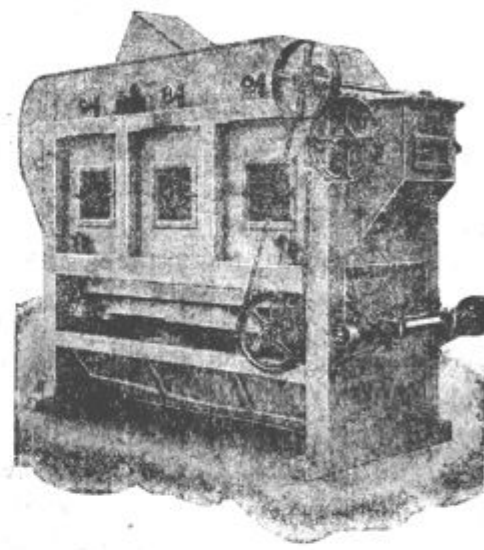
z dvema stanovanjema in dvema podstrešnima
sobama ter z lepim, ograjenim vrtom v Za-
vodni pri Celju, se takoj prodaja.

Vinko Kukovec, stavbeni podjetnik,
Lava pri Celju. 48 6-5

JOS. ČRETNIK

izdelovatelj umetnih mlinov in žag, kakor
tudi mlinov za rabo na roko, z gepljem,
vodno in parno silo v Št. Jurju ob juž. žel.

Krasne reference!

Krasne reference!

Krasne reference!

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka splošna deln. družba na življenje
za zavarovanje v Pragi.

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje.
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom,
Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **SVOJI K SVOJIM!**

Pojasnila dajajo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Poštni hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

**Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine
pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.**

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

***

Urađuje se vsak dan
razun nedelj in praz-
nikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član
zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hra-
nilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se
obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem tako da
dobijo na leto celih **5 K** od naloženih 100 K. — **Posojila** daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti
zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun
***** glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih *****

pet od sto (5%)

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavi: „Kamnoseška in-
dustrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kam-
noseška obrt s strojnim
*** obratom. ***

Izvrševanje vseh stavbe-
nih deli kakor stopnic, fasad,
podbojev, pomolov, nastavkov
ldt. iz različnih kamenov in
*** cementa. ***

Specijalna delavnica in
podobarski atelje za
umetna cerkvena dela
kakor: altarjev, obhajilnih miz,
prižnic, kropilnih in krstnih
*** kamnov itd. ***

Brušenje, polivanje in
struganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga
nagrobnihi spomenikov iz
različnih marmornih vrst gra-
nitov in stjenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoni-
ranih rodbinskih grobišč
*** (rakev). ***

Tlakovanje cerkva, dvoran
in hodnikov s šamotnim ali
*** cementnim tlakom. ***

Izdelovanje pohištenih
plošč iz različnih najbolj ido-
čih marmornih vrst v vseh oblikah.
Popravljanje spomenikov, ude-
*** lvanje napisov v iste. ***

Superfosfat

mineralično in animalično, najzanesljivejše in najcenejše fosforkislinsko gnojilo za vsako vrsto zemlje. — Vsebina strogo garantirana. Zajemčeno najhitrejši uspehi, največja množina pridelka. Za pomladansko setev potrebno neobhodno. — Dalje amonijakove, kaljeve, solitarjeve in superfosphate se dobiva pri tovarni umetnih gnojil, trgovcih, kmet. zadrugah in društvih.

Bureau: Praga, Prikopi 17.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K. boljšega 2 K 40 h; prima pol-belega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velečnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K. najfinjši drsni puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg. dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, moorega, belega ali rumenega nan-kinga, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stanožitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napoln 28 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 2 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, šte. 199, Sumava, Češko.

Darujte za Nar. sklad!

Belo platno

za žensko in moško perilo in dvojno široko za prtiče se kupi najugodnejše v narodni veletrgovski hiši

R. Stermecki, Ce je.

Celi kosi po engros cenah.

Vzorci **zastoj in pošiljatve** čez K 20—franko. V zalogi je tudi velikanska izbira zastorov, preprog in posteljnih garnitur. Garnitura 1 prt za mizo in 2 za posteljo skupaj 9 K, bolj fina 10 K.

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor: račune, pismen papir, zavitke, dopisnice, vabila, lepake, letake, okrožnice, opomine, vizitke, cenike, za urade vsakovrstne tabele in tiskovine, brošure, knjige, itd. — Moderno urejena **knjigovoznica.**

Zvezna tiskarna

Filip Neusteinove

sladke čistilne kroglice (Neusteinove Elizabetine kroglice).

Te kroglice nimajo v sebi nobene škodljive tvarine in so v vsakem oziru boljše ko vsi enaki preparati. Z največjim uspehom se rabijo pri boleznih v trebuhu, čistijo kri, niso nobeno zdravilo, pa boljše in čisto neškodljive, da se lahko rabijo pri 562 10-1

zaprto

v črevesih, gotovem viru največ bolezní. Ker so sladke, jih imajo radi zlasti otroci. Skatija s 15 kroglicami stane 30 vinarjev; zavitek z 8 skatljami, s 120 kroglicami stane samo 2 K; kdor pošlje znesek 2 K 45 v naprej, dobi še po vrhu zastoj zavitek z 8 skatljami.

Svarilo! Pred ponarejanjem svarim! Zahtevajte Filip Neusteinove čistilne kroglice, ki so samo tedaj prave, ako nosi vsaka skatija in navodilo našo protokollirano varstveno znamko v črno-rdečem tisku „Heil Leopold“ in podpis Filip Neustein, lekarna. Naši po trgovskem sodišču zavarovani zavitki morajo nositi našo trdko.

Filip Neusteinova lekarna „k svetemu Leopoldu“

Dunaj I., Plankengasse 6. Zaloga v Celju: Lekarna Rauscher.

Na 7 javnih razstavah odlikovan s I. darilom.

Samo pristno, ako je na podplatih vtisnjena znamka

Šent Peterburške
Galoshe
in čevlji za sneg.

Vsak

dan jih izdela

tovarna 60.000 parov.

Edini kontrahenti: Mess-
torff, Behn & Co., Dunaj I. Prodaja

na drobno v vseh boljših trgovinah s
čevlji, gumijevimi izdelki in modnim blagom.

Zaročne in poročne prstane

vljudno
priporoča

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v
„Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber **novosti**, zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Slovenci! Kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Winko Kukovec

stavbeni podjetnik in tesarski mojster,
lastnik parne žage na Lavi pri Celju
prevzame vsakovrstna

stavbena zlasti tesarska dela.

Agro-Merkur

.. v Ljubljani. ..

Uradni prostori: Janez Trdinova ulica št. 8. Podružnica: Trst, ulica Stadion št. 3. Skladišče in kleti v Trstu in Ljubljani.

Agro-Merkur je trgovcem in gostilničarjem itd., zadrugam, društvom itd. najboljši vir za nakupovanje blaga.

Pozor! Umetna gnojila, galica, žveplo, krnila, semena stroji in orodja.

Vina! Štajerska, istrska, dalmatinska, dolenska, goriska, vipavska, zajamčeno pristna vina.

.. Sir, maslo, žito, moka, olje itd. ..

.. Agro-Merkur pre rbi vsako blago. ..

Agro-Merkur k -- vse pridelke in izdelke.

Cene najugodnejše, postrežba solidna.

Zahtevajte pravila, cenike.

Ponujajte svoje pridelke.

Karol Vanič, Celje

„Narodni dom“

== priporoča ==

Moderno jesensko in zimsko sukno. Najnovejše flanele in barhente. == Preproge, zavese, garniture in odeje

Neprekosljivo v ceni in kakovosti.

33 52-5

Zvezna trgovina v Celju

V zalogi ima potrebščine za pisalne stroje vseh sistemov po originalnih cenah, kakor: ogljeni papir v treh kvalitetah: črni, modri in vijolčasti. — Trakove za vse sisteme v vseh barvah. — Sprejema tudi abonement na trakove. — Radirke in olje za stroj. Edisonove mimeografe za strojepisce. — Edisonove mimeografe za ročno pisavo. — Vošчени papir, barvo črno in modro za mimeograf. — Vsakovrstne papirje za stroj.

Posreduje pri nakupih pisalnih strojev.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Soštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vransko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrotelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitve slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. **Sprejema tudi hranilne knjižice** drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovinci, poslužujte se **Južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v **Južnoštajersko hranilnico**.

43 52-5

POSOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

Telefon šte. 22.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4200** zadrušnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje in praznikov**.

— Poštne hranilnice ček. št. 9579 —

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruge ter jih obrestuje po **4 1/2 %**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti **6 %**, **5 1/2 %** in **5 %** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

13 52-5